

DR. JIŘÍ BAUM

Z ARCHIVU CESTOVATELE 3

Z ARCHIVU
CESTOVATELE 3

Dr. Jiří Baum

BRAZILSKÁ REVOLUCE

Revoluce v Bolívii, pak v Peru! Státní převrat v Argentině! Povstání v Jižní Brazílii! Revoluce v Chile! Noviny jsou plny znepokojujících zpráv z dálné Ameriky – opět to vše na pampách a mezi pralesy tam pod rovníkem. Zdá se, jako by tento kontinent jakýmsi prokletím byl odsouzen k věčným bratrovražedným bojům, které se staví v cestu pokroku a civilisace. Snad jižní slunce příliš rozdmýchává žár jejich vznětlivosti, snad příliš rychle koluje žilami obyvatelů smíšená krev tří plemen!

Vždy, když se objeví v denních listech stručná zpráva o nějakém novém povstání kdesi mezi Amazonkou a Stříbrnou řekou, znovu vyvstanou v mé mysli vzpomínky, na jednu z velkých brazilských revolucí, která vzplála současně na několika místech a kterou jsem měl příležitost pozorovati zblízka – skoro až příliš zblízka!

Město São Paulo v červenci 1924! Je brzy ráno; ještě nepočalo dusivé horko a po ulicích panuje čilý ruch. Davy obyvatelů spěchají do města za prací. Široká ulice, ve které bydlím, nazvaná podle brazilského mučedníka za svobodu Avenida Tiradentes, vypadá spokojeně a vesele se svým stromořadím a s řadami nízkých domků v paprscích ranního slunce. Nikdo netuší, co přinese den. Ale brzo se tvoří hloučky rozčileně gestikulujících občanů a před redakcí deníku A Noite stojí dav lidí před velkým, primitivně kresleným plakátem: „Esta manhã arrebetou uma revolução – toto ráno vypukla revoluce, ke které se přidalo vojsko a část četnictva... obyvatelstvo nechť se odebere do svých domovů a nevychází na ulici...“

Karneval v Sao Paulu

Musím zpět, domů. Bydlím u italské rodiny. Jejich domek je nedaleko kasáren a sousedí s vilou, obývanou generálním štábem. Musím je varovat. Bude asi lépe, když se odstěhují.

Vracím se tedy rychle domů. Park u nádraží naskýtá nezvyklý pohled: u vrat stojí na stráži několik vojáků a jiní se dívají mřížemi plotu. Tito nemají zbraní, nevypadají nebezpečně a dáváme se tedy s nimi do řeči: uraženým tónem nám vykládají, že byli prohlášeni svými soudruhy za zajatce, ježto se nechtěli zúčastniti revoluce. Stráž chvíli se zájmem naslouchá a pak připomíná, že rozhovor se zajatci je vlastně proti předpisům. Nastupujeme tedy další cestu.

Vchod do kasáren má dnes nezvyklý ráz. Před branou je zbudována hradba z pytlů naplněných pískem a za ní stojí několik

strojních pušek. Skupina drobných brazilských vojáků, v žlutošedých uniformách khaki, nedočkavě očekává vývoj událostí.

Moji hostitelé byli již o všem zpraveni. Odcházíme na malý dvorek za domkem, abychom se poradili o situaci. Po pravé straně nás dělí vysoká zeď od domu hlavního velitelství. V tu dobu ovšem část vysokých důstojníků byla již zajata a jeden z generálů byl dokonce zatčen vzbouřenci k ránu na plese, kterého se zúčastnil. Tentokrát revoluce propukla zcela neočekávaně. Avšak přívrženci vlády jsou odhodláni k tuhému odporu a slyšíme, jak na druhé straně kvapně pracují na opevnění domu. Naše situace je málo závidění hodna; náš domek stojí před improvisovanou pevností, která bude co nejdříve vydána útoku. Nebylo by lépe odejít odtud, dokud je čas?

Jakoby na odpověď rozléhá se pojednou okolím příšerný rachot. Na okamžik nechápeme, avšak již poznáváme lomoz strojních pušek, jednotlivé výstřely a občas i zadunění děl kdesi v dáli. V to se mísí řinčení skla a šelest padajícího zdiva. Revoluce se započala!

Nezbývá než se uchýlit do pokoje v zadní části domu. V pokoji, který má okna do ulice, není bezpečno. Každou chvíli zabloudí tam nějaká kulka nebo úlomek šrapnelu. Ubohé piano, které hudbymilovný pan De Villy s takovou námahou dopravil z vlasti až sem! Občas zazní některá z jeho strun melancholickým tónem umírající bytosti.

Těžké domovní dveře ze dřeva masaranduby snad odolají střelám. Vyhlížím občas štěrbinou, když střelba poněkud ztichne. Situace jest jasná: revolucionáři střílejí se dvou stran – jednak z kasáren, jednak z opačného konce ulice, odkudsi od Aňangabau, Potoka Strašidel.